

— Érdekes adatok az amerikai szállodák életéből.

Az amerikaiak az ország kilencedik nagyiparává fejlesztették a szálló-ipart. Huszonhatezer szállójuk van több mint másfél millió szobával. A beléjük fektetett értéket 5,100,000 dollárra becsülik és az évi forgalmuk 1,350,000,000 dollár. Körülbelül 600,000 embert foglalkoztat ez az iparág. Az országnak legrégibb, még ma is üzemben levő szállója a washingtoni National. A newyorki régi Eastern 99 évig volt üzemben, míg végre 1920-ban a prohibíciós törvény hatásának áldozatul esett. A mai Newyork legrégibb szállója az 1830-ban megnyitott Cosmopolitan; korra a második a Brevoort, annak a Raymond Ortig-nak a tulajdona, aki annak idején Lindbergh repülésére 25,000 dollárt ajánlott főt; 1854-ben nyitott meg. Newyork szálló-veteránjai még: Grand Hotel, Broadway-Central, Grenoble és Murray-Hill. Mindeniknek megvan a története, amely egyszerűsággal egy darab amerikai történet. Vendégek könyveiben sok nagyon híres név van. Az egyik a politikusok, a másik a pénzügyi szférák, a harmadik, a negyedik a színpad népeinek vagy az írók és újságírók világának a találkozóhelye. Mindenféle furcsaság is van a szállók történetében. A milwakeei Kinly-House-ban például minden szobának szám helyett egy nevet adtak. A newyorki Cosmopolitan-szállót egyszer egy olajmágnás megvásárolta egyetlenegy napra csak azért, hogy elégtételt cseszaphassa a szálló egyik alkalmazottját, aki szemtelenkedett vele. A csupa tükör és aranyozású St. Nicholas szállóban megtörtént, hogy egy angol komikus, aki ott szállt meg, nem akarta a cipőjét tisztítás céljából kitenni az ajtó elé és ezt a vonakodását azzal okolta meg, hogy a szálló igazgatósága bizonyára beáranyozhatná az ő cipőjét is. A Fifth Avenue azzal dicsekedhetik, hogy az övé volt az első személyiföldvonó; ez annak idején 530 szobával mint az ország legeslegnagyobb szállója nyitott meg. A Waldorf-Astoria az első szálló volt, amely ezer szobával rendelkezett. Azóta már alaposan lefőzték a két-három ezer szobás szállók. Óriási összegeket költenek a szállók építésére, fényes berendezésére és felszerelésére. Minden új szálló nagyságával, pompájával és kényelmével le akarja pipálni a többi. Minden kisebb város is legalább egy fényűző szállópalotával öhajti büszkélkedni és ezért ezek a vállalkozások gyakran hiúval vannak az egészséges, pénzügyi alapnak, aminek következménye nem egyszer az összeroppanás.

— **Megmérgezte magát egy részvénytársasági igazgató.** Rejtélyes öngyilkossági kísérlet történt vasárnap a Horthy Miklós-ut 25/b. számú házban. Itt lakott egy mérnök a feleségével és annak első házasságából származó 12 éves leánykájával. A házaspár nemrég külföldre utazott, a kisleányt azonban itthon hagyták megkérve az asszony első férjét, Szombati Béla részvénytársasági igazgatót, hogy a gyermekekre vigyázzon. Szombati Béla néhány nap óta ott is lakott a Horthy Miklós-ut lakásban. Vasárnap a leányka meglátogatta egyik gyermekpajáját és az igazgató egyedül maradt otthon. Délfelé egy látogató érkezett a lakásba és legnagyobb meglepetésére eszméletlenül állapotban találta Szombati Bétát. A mentők a Rókus-kórházba vitték, ahol kiderült, hogy ismeretlen méregettel megmérgezte magát. Állapota súlyos. Kisleányának egymondatos bucsulevelet írt csak, amely így hangzik: „Te csak kacagj, nevéss, mulass — de légy mindig szófogadó”. Életutjának okát nem említi.

— **Halálos autókatasztrófa.** Königsbergből jelentik: Königsberg város és Cranx keletkezési fűző közötti műuton vasárnap súlyos szerencsétlenség történt. Cranx előtt egy kis gépkocsi, amelyben négyen ültek, előzni akart egy motorkerékpárost. A gépkocsi surolta a motorkerékpárt, de aztán elvesztette az egyensúlyt, nekiment egy fának és lezuhant az árokba. A gépkocsivezető könnyen, menyasszonya azonban életveszélyesen megsebesült. A gépkocsi kétüléses volt, két pótüléssel. A katasztrófa pillanatában a pótüléseken helyet foglaló két gyermek oly súlyos nyakszirtűseket kapott, hogy mindkettő nyomban meghalt. — Bukarestből jelentik: Súlyos autószerencsétlenség történt Sinaja és Moroeni község között. Egy Sinajából visszatérő autó, amelyben Bugea György és felesége, ezenkívül Bugea Miklós és Nagy Sándor sofőrült, az éjszaka sötétjében nekiment az utat szegélyező korlátnak, azt áttörte és a mélységbe zuhant. Bugea György és Miklós meghalt, Bugea felesége és a sofőr súlyosan megsebesült.

— **A Nyomorék Gyermekek Országos Otthonában** (Miklós-ut 63.) megüresedett ágyak helyére az igazgatóság pályázatot hirdet. Az intézetbe fölvesznek 6 éves kortól 14 éves korig testi fogyatékosokat, akiknek elmebeli képességeik bizonyos minimális fokot elérnek, legalább is annyit, hogy foglalkoztatásukat intelligenciájukkal pótolni tudják. A fölveteli kérvényeket az intézet elnökségéhez címezve augusztus 15-ig kell beadni. A fölveteli kérvényhez mellékelni kell a gyermek születési anyakönyvi kivonatát, esetleges iskolai bizonyítványt és a nyomorékságáról szóló részletes orvosi bizonyítványt. Fizetési hely egy iskolai évre 1000.— pengő. Ezért az összegért a gyermek képességeinek megfelelő iskoláztatást, esetleg ipari kiképzést, teljes intézeti ellátást, mosást, ruhajátást, fűtést, világítást, állandó orvosi felügyeletet és kezelést kap.

— **Letartóztatták a szovjet newyorki kereskedelmi igazgatóját.** Newyorkból jelentik: Az Amtorg nevű newyorki szovjet-orosz kereskedelmi társaság igazgatóját, Mikadzet az itteni rendőrhatalóság letartóztatta. Mikadzet ellen egy amerikai mérnök kétszázötvenezer dolláros kártérítési pört indított szerződészegés miatt.

— **Mellbeszurta magát.** Till Hugó lakatossegéd ittás állapotban összeveszett a nővérel, annak kispesti, Petőfi Sándor-utal lakásán. Fenygetően viselkedett, mire rendőrt hívtak. A rendőr a X. kerületi kapitányságra kísérte, ahol megdöbbenve vették észre, hogy — **mellből patakzik a vér.** Kiderült, hogy Till még a nővére lakásán mellébe döfte a kést és a szúrás a szíve fölért. Még volt annyi ereje, hogy a rendőr kíséretében a kapitányságra menjen. A mentők a Rókus-kórházba vitték. Állapota súlyos.

A MEGSZÁLLOTT RÉSZEKRŐL.

— **Szabolcska László a bánati új ref. főesperes.** Temesvárról jelentik: A bánati és bánati ref. egyházmegye eddigi főesperese, Zöld Mihály, betegségére való tekintettel lemondott és helyébe dr. Szabolcska László temesvári lelkész választották meg. Szabolcska László így apja, Szabolcska Mihály örökebe jutott, aki mint ismeretes, évtizedekig volt Temesvár és a megye főesperese.

— **Alarcos banditák merénylete.** Temesvárról jelentik: Anina és Gerliste között, nyílt vasutivonalon alarcos banditák rablómerényletet kíséreltek meg nagyobb összeget szállító vasúti főtisztviselők ellen. Gábor József vasúti főellenőr és Mészáros Gyula mérnök 1,800,000 lelt vitt magával bérfizetésekre. Ezen a vonalszakaszon ugyanis pályajavítási munkálatok folynak és a munkásokat 8—10 naponként fizetik. A banditák erről bizonyára pontosan voltak értesülve és azt is tudták, hogy a főtisztviselők hajtányon mennek ki a munkálatok színhelyére. Szombaton este a sinékre hatalmas farönköket helyeztek, majd, amikor a hajtány odaért, a sziklák mögül előugró alarcos, felfegyverzett banditák követelték, hogy adják át nekik a pénzt. A főtisztviselők nem ijedtek meg, revolvért rántottak és védőállásba helyezkedtek. Az egyik munkásnak valahogy sikerült észrevétel nélkül távoznia. Segítségért sietett a nemskára többedmagával visszatérni, mire a banditák a közben beállott esthomályban menekültek.

— **Kifosztották a temesvári székesegyház perselyeit.** Temesvárról jelentik: A püspöki székesegyház templomának összes perselyeit hétfő reggel feltörve és teljesen kifosztva találták. Az ismeretlen perselyfosztogatók több ezer lelt vittek magukkal.

ELŐADÁSOK ÉS EGYESÜLETI HIREK.

— **A Budapesti Népfőiskolai Széchenyi Szövetség** július 5-én, vasárnap délelőtt 10 órakor a Szentkirályi-utca 7. számú házban tartja rendes évi közgyűlését.

— **A Józsefvárosi Polgárok Egysége Pártköre** vasárnap tagértekezletet tartott, melynek közönsége lelkesen ünnepelte Hívós Ivánt. Az értekezleten dr. Planer László elnökölt, felszólaltak botfai Hívós Iván, Kövess János, Kollár Gábor, dr. Szentirmay Imréné, Graber Henrik, dr. Neufeld Miklós, Heródek István és Gyárfás Ignác. Az elnök javaslatára egyhangú határozatban mondták ki, hogy kitartanak Hívós Iván mellett, aki a kispolgárok érdekeiért mindig sikraszállt.

— **Garázdálkodnak a zsebtolvajok.** Cleon Hadjim Lazzaro, az athéni görög kereskedelmi kamara elnöke — aki néhány napja tartózkodik Budapesten — vasárnap nagymarosi hajókiránduláson vett részt. Közben eltűnt értékes aranyórája és láncja. — **Rechmayer F.** Emil amerikai kereskedő — aki a Rotary Klub tagjaival érkezett Budapestre — bejelentette a főkapitányságon, hogy kabátja belső zsebéből kilopták a tárcáját, amelyben a Rotary Klub körutazási jegye, utlevele és több fontos irata volt. A kára hat-ezer pengő. — A villamosokon is garázdálkodtak a zsebtolvajok. Vasárnap el is fogták Lak Istvánt és Kola Boldizsárt, akik borzrel és késsel védekeztek, a detektívek azonban ártalmatlanná tették őket és így a toloncházba kerültek.

— **Eltűnt.** Dombóvárról írják: Skrekott István tizenhat éves duztanyai tanuló szülei lakásáról már napokkal ezelőtt eltávozott és azóta nem adott életjelet magáról. A csendőrség keresi.

— **Országos kutyakiállítás Pécsen.** A Magyarországi Telivér Kutyafajták Tenyésztők Egyesületének Szövetsége keretében július 12-én az Ebtényesztők és Ebkedvelők Dunántúli Egyesülete országos kutyakiállítást és versenyt rendez Pécsen. A kiállításra az összes kutyafajták benevezhetők. A kiállításra sok értékes tiszteletdíj kerül kiadásra. Felvilágosítást ad és nevezési ívetek kél: A Magyarországi Telivér Kutyafajták Tenyésztők Egyesületének Szövetsége (István-u. 2.) és az Ebtényesztők és Ebkedvelők Dunántúli Egyesülete (Szombathely, Széll Kálmán-u. 39).

— **Nagy tűz a vas megyei Hídashollóson.** A vas megyei Hídashollóson a Spitzer-féle Fülöp-majorban kigyulladt és elégett egy pajta és a szomszédos mezőgazdasági épületek, amelyekben egy a takarmány, mint a gazdasági felszerelések elpusztultak. A tűz keletkezésének oka eddig ismeretlen.

— **Házasság.** Zsabinszky Eliz és dr. Jónás Elemér június 24-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Wörker Erzsébet** és dr. Jónás Géza jegyesek.

— **Kovács Iluska és Csizmadia Imre** org. kántortanító július 1-én d. e. 11 órakor tartják esküvőjüket Budapesten a Szilágyi Dezső-téri református templomban. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Izlay Gabriella és Gézy Béla** t. hó 30-án, d. u. fél 6 órakor tartják esküvőjüket az orosházi ág. hitv. ev. templomban.

— **Orvos hír.** Dr. Korényi Béla belgyógyász rendelőjét áthelyezte VI., Szondy-utca 54. I. em. 2. sz. alá. Telefon: Aut. 231—64.

— **A nyár nagy sikere.** Idényváli árusítás... Selymkülönlegességek... Hát akad valaki, aki nem megy el az elegáns Petőfi Sándor-utca 18. szám alá, Szűcs és Márkushoz? Mindenki elmegy és mindenki vásárol. Miért? Mert Szűcs és Márkushal leszállították most a szezon végén az árakat. A márkás árak árait. Ezért aratott döntő sikert ez a kitűnő vásár.

— **Ha érzékeny,** fájós a lába, rendeljen még ma prima varrtott gyógycipőt Nyáry gyógycipésztnél, Szondy-utca 25. Telefon 297—90.

— **Huszonkilenc** nap múlva megszűnik Holzer divatházának detailszánya. A cég a még mindig dús rak-tárát rövid néhány nap alatt szeretné teljesen kiárusítani, ami természetesen csak a végsőkig leszállított árak mellett lehetséges.

— **Akinek a gymra fáj,** béműködése megrekedti, mája megnagyobbodott, étvágya pínés, emésztése elgyengül, nyelve fehérösszárga, annak naponta egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz rendbe hozza az emésztést és jó közérzetet teremti.

SZINHÁZ ÉS ZENE.

Bergner két estéje.

Szent Johanna.

Megpróbálom lefesteni őt, a toll szürke színeivel, emlékül.

Első kép, a vancouveri vár köterme, tenyérnyi ablak, keskeny ajtóres, amelyen át egyszer csak besurran, csacska gyermek, ámuldozó és nevető, a mező és a virágok illata van rajta, az ég tisztasága, a zseni naivsága, nevet hitetlenkedve, hogy nem akarják hinni mennyi beszélgetéseit, hogy nem akarnak katonaruhát, páncélt adni gyenge kis testére, felhőtlen és vidám, amilyen csak maga a makulátlan, az égi sugalom lehet.

A dauphin udvara, nagyképek, cinkosok, álszentek és tehetetlenek gyülekezete: egyszerre köztük ott terem a paraszti szűz, gyöngéden beszélik, mint a szélfutó pihe egy virágról, nevet, makacs-kodik, naiv és okos, mindenkit tisztel és senkit semmibe se vesz, az együgyű dauphin mellé áll, mosolygó gyerek módra, szép mesével próbál lelket önteni bele, ellenállhatatlanul sugározva maga körül naiv hite eszményi erejét.

A Loire-menti tábor; mint a visszhang a mesz-szeségből, úgy röptül be, az ellenséges szélvész fűt a zászló mellé, szembe az első férfival, a francia sereg vezérével, akinek kemény katonalelke mozdulatlan marad az ő bájjára, esetlenségére, okosságára, kegyes fondorlatosságára, kétségbeesett ostoromára; most megriad, tehetetlen, szégyenkezik, halni szeretne, de az ég megszánja, megtörténik a csoda, a rossz szél megfordul, indulhat a harc s Johanna arca felragyog, ajkát a földöntúli boldogság kiáltása hagyja el.

A reimsi székesegyház: túl a diadalon, a dauphin már király, Johanna zavart, csüggedt és szomorú; szemében ott a félelem, mely érzi a diadal súlyát és veszélyét, most először azt, hogy aki-kért cselekedett, emberek, kik akár megsemmisítik őt, mert nincs rá már szükségük, csak veszélyt jelent a szűk kis emberi tervek. Áll, egyedül, fél-szeget, a gyűlölet és értetlenség gyűrűjében, fülében a mennyi harangok szavával, ajka felnyitlik, hogy ez a harangszót emberi nyelvre fordítsa le, pár perc a színpadon transzcendentális fényesség árad el a törekény, kishangú színészszövből; büszkén és nesztelen megy ki a színpadról, végzeté elé; a közönség nem várja a felvonásvéget, tombolva, meghatva, könnyezve, sebzett és boldog szívvel ünnepli, mert színpadon alig adatott számára gyönyörűbb pár perc, mint ez volt.

S végül az inkvizíció előtt ül, rossz kis széken, bilincstől fájó tagjait tapogatva, megtörve, kihunyó fényességgel. Még néhányszor felvillan benne, hogy erejével leigazza az emberi ostobaságot, duzzogva, dacosan, könnyezve még nekiment a korlátoknak, amelyek közé beszorították, aztán megsemmisül, nyöszörögve írja alá az okmányt, amelyben megtagadja önmagát, hogy egy pillanattal később felcsattanjon, összetépje az írást és sapadtan, tágranyit szemmel, kicsit gunyos, kicsit szent fénnel arcán elinduljon a mágiya felé.

Ugy tűnik, torz és gigászi álmot láttam, gótikus szürke falakkal, bihor függönyökkel, lobogó sörényű emberekkel, vérrel és sötétséggel, amelyben fehéren, sugárzón, eszményin, távol minden póztól és hősiségtől, egyszerűségében csodásan szárnyalón, egy világító lélek szállt ide-oda, diadalt űlte mindeneken. Elisabeth Bergner, Táblás ház ünnepe, olykor szinte mámorosan.

Ahogy tetszik.

Vasárnap Johanna, hétfőn Rosalinda. A két szerep között mérhetetlen különbség. Rosalinda a legedesebb Shakespeare-figura. S Bergner legbájosabb szerepe.

Lényének alapvető tulajdonságai ragyognak elő ebben a szerepben. A gyerekeség, a bujkáló humor és a kacér gyengédség. Itt érezzük teljesen, lepkékönnyű gesztusaiban, amelyek néha olyanok, mint egy egész kicsi gyerek tapogatózása a fény és hang után, ezekben a csodálkozó, szinte meg se kezdett gesztusokban mennyi szóval kifejezhetetlen élet és mennyi kedvesség van. Mint Rosalinda, elfoszlan könnyű hangjaival, mint fiuruhás Ganimedes, férfiaskodó ravaszsággal játssza Shakespeare, s mikor öblös, férfiaskodó hangból át-megy a szerelmes asszonyi duzzogásba és affektáltságba, ezzel édes humort áraszt maga körül, elragad és megrészeget megint. Ismét zseniális volt.

A két est szereplői között elimerés illeti (a Johannában) Kaundorffot, Hardtmuthot, Fischer-Streitmann, (a Shakespeare-estén) Carl Heinz Jaffét, Walter Gynt s mindkét este a nagyon tehet-séges Ginsbergel.